

Pædagogisk materiale i tilknytning til *Silja min Silja*

af Lis Pøhler

Silja min Silja

Af Inge Duelund og Birde Poulsen

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig 2018

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig har i samarbejde med Center for Undervisningsmidler, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Jaruplund Højskole udgivet tre bøger med henblik på at bringe fortællinger fra det danske mindretal i Sydslesvig ind på det danske børnebogsmarked. De tre bøger er:

Midtimellem, skrevet af Carsten Flink og illustreret af Ursula Seeberg

Silja min Silja, skrevet af Inge Duelund og illustreret af Birde Poulsen

Betyder det noget? af Tove Krebs Lange

Bøgerne kan læses hver for sig, men naturligvis også indgå i et tema om det danske mindretal i Sydslesvig. Vejledningerne til *Midtimellem* og *Silja min Silja* er målrettet en dialogisk oplæsning.

Silja min Silja er en oplæsningsbog, som primært er egnet til de ældste børn i børnehaven og de yngste børn i skolen. For børnene er det nok en bog om at rejse væk, om at blive væk fra den man kender eller om at få nye venner. For den voksne er det en bog om flygtninge, om at miste og om at hjælpe nogen i nød. *Silja min Silja* er en alvorlig bog om alvorlige emner. I forbindelse med den store flygtningestrøm, som Europa oplevede i det meste af 2015, arbejdede frivillige i Flensborg nærmest i døgndrift ved banegården i Flensborg, hvor de modtog de mange flygtninge. *Silja min Silja* er en fortælling om denne periode.

Bogen skal læses for og med børn, når de kan rumme alvoren. For nogle børn kan den være en af nøglerne til at låse op for nogle traumatiske oplevelser under flugt. For andre kan den komme alt for tæt på samme. *Silja min Silja* er med andre ord en bog, som kan give tid og rum til en lidt dybere samtale med børnene. Den er derfor også særdeles velegnet til oplæsning og samtale med en gruppe børn, som via bogens dramatiske handling kan få lejlighed til at tale med og lytte til hinanden.

I det følgende er der forslag til, hvordan du kan tilrettelægge oplæsning af bogen, sammen med en gruppe børn. Det er langt fra sikkert, at det vil passe til dit temperament og din børnegruppe at følge alle forslag. Så vælg ud med omhu! Hellere gøre lidt og gøre det grundigt, end skøjte hurtigt igennem mange aktiviteter og indfaldsvinkler.

Før du læser bogen

Handlingen er ikke helt enkel at følge for den 5 - 8-årige. Sproget malende – til tider næsten lydmalende. Sørg derfor for, at du har læst bogen grundigt, inden du læser den op for børnene. Sørg også for, at du har god tid til at tale med børnene om bogen, første gang du læser den for dem. Den kan sætte gang i mange tanker.

Forside

Start med at tale med børnene om forsiden. Stil åbne spørgsmål, som kan sætte gang i børnenes forståelse. I skal bruge forsiden som afsæt for at gætte på, hvad bogen kan handle om.

Du kan måske bruge nogle af disse spørgsmål:

- Hvem kan man se på billedet?
- Hvor mon alle de mennesker er på vej hen?
- Hvorfor mon de skal ud at sejle?
- Tror I, det er morgen, dag, aften eller nat?
- Hvem mon pigen med rygsækken er?
- Tror I, hun skal med ud at sejle?

For- og bagside
ses som et hele.

Måske giver det store billede anledning til at korrigere nogle af forudsigelserne om bogen?

Læs bagsideteksten op for børnene.

- Hvor kan man se Silja på billedet?
- Hvem er mon Siljas barn?
- Hvorfor mon det brager mellem bjergene?
- Hvorfor mon Silja må flygte?
- Hvad gør man, når man flygter?
- Hvorfor flygter man?
- Hvordan tror I, man har det, når man flygter?

Indersiden af omslaget

- Hvem tror I, man kan se her?

Måske har nogle af børnene brug for at blive mindet om, at Silja er en dukke og ikke et menneske?

Læs nu hele bogen i sammenhæng

Læs stille og roligt. Lad børnene kigge på billederne og kommentere. Undlad selv at stille spørgsmål til teksten. I den første gennemlæsning skal børnene have fred og ro til at begribe og opleve fortællingen. Det er ikke sikkert, de får fat i alle detaljer eller aspekter. Det gør ikke spor. Måske gætter nogle af børnene på, hvad der vil ske med Silja, med pigen eller med de andre personer i fortællingen. Prøv så vidt muligt at lade være med at tage stilling til, hvad børnene siger. Lad ytringerne hænge i luften, så børnene selv får lejlighed til at opdage om deres forudsigelser stemmer overens med bogen.

Husk også, at det ikke handler om at gætte, hvad der står i bogen. Det handler om at komme med plausible forudsigelser af, hvad der kan ske i fortællingen. Fx vil nogle børn måske ud fra forsiden gætte på, at pigen ikke kommer med båden. Måske tror de, hun tager afsked med nogen, hun kender? Det er en meget plausibel forudsigelse ud fra forsidebilledet.

Når du er færdig med at læse bogen

I første omgang skal børnene have lov at kommentere bogen, sådan som det umiddelbart falder dem ind. Igen er det vigtigt at forholde sig åben og accepterende til børnenes kommentarer. Prøv at undlade at kommentere for meget i denne omgang, men fortæl børnene, at I skal læse bogen igen. Måske skal det vente med det til senere på dagen – eller til næste dag?

Bogen læses igen

Denne gang skal du læse bogen for børnene med henblik på fordybelse i tekst og billeder, nu er de jo fortrolige med handlingen.

Herunder følger forslag til spørgsmål til hvert enkelt opslag i bogen. Nogle opslag kan give anledning til mere snak i gruppen end andre. Nogle opslag giver anledning til snak i én gruppe, men ikke i en anden. Det er vigtigt, at du udvælger spørgsmål med omhu, så samtalen om bogen ikke bliver så langstrakt, at nogle af børnene mister koncentrationen.

Hver gang du åbner et nyt opslag, starter du med at læse hele teksten.

Først når teksten er læst, skal I begynde at tale om tekst og billeder. På den måde giver du lidt tid og rum til, at alle børn kan nå at få samlet sig om indholdet.

For- og bagside

- Hvad var det nu, man kunne se på det her billede?
- Hvor er Silja?
- Hvorfor skal de med båden?

Inderside af omslag

- Hvem er det nu, vi kan se her?

1. opslag

- Hvem er det, der ligger i æsken?
- Og hvem holder æsken?
- Hvem mon bor i de to huse?
- Hvor mon Silja og pigen bor?

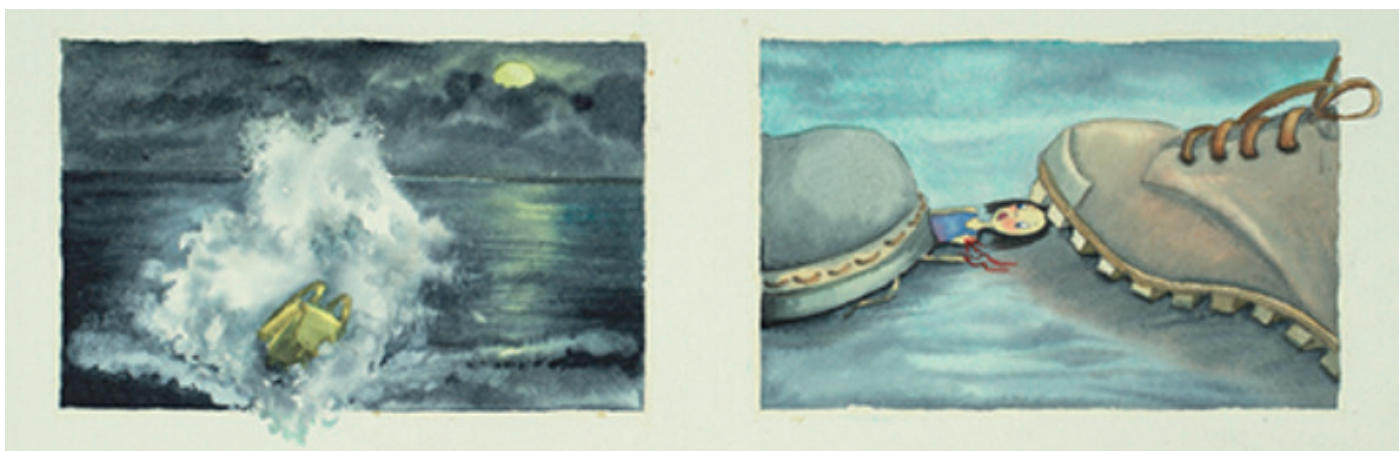
2. opslag

- Hvad mon pigen kigger på?
- Hvorfor er der lys ud bag bjergene?
- Hvad laver familien?
- Hvor er Silja?
- Hvordan tror I, de har det?

3. opslag

- Hvorfor mon de siger "Kun det allermest nødvendige"?
- Hvad betyder det?
- Hvad tager pigen med?
- Hvor gemmer hun Silja?
- Hvis I skulle flygte og kun må tage det allermest nødvendig, hvad vil I så tage med?

4. opslag

- Hvad mon der sker her? Er pigen og Silja faldet i vandet?
- Hvordan bliver Silja reddet?
- Hvorfor ligger hun under de to sko?
- Hvordan redder pigen hende?

5. opslag

- Kan I se Silja sidder i pigens strømpe på det første billede?
- Prøv så at se på det andet billede. Nu ligger Silja på gulvet. Hvorfor ligger hun der?

6. opslag

- Hvorfor mon hunden tager Silja?
- Tror I, det er en farlig hund? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad mon den vil med hende?
- Hvad sker der nu med Silja?

7. opslag

- Hvorfor bliver Silja syet?
- Hvad er der sket?
- Hvor skal Silja sove i nat?

8. opslag

- Hvem er Lisa?
- Hvordan bliver Lisa og Silja venner?
- Hvad laver de andre dukker og tøjdyr?
- Hvordan har Silja det nu?
- Hvorfor tror I, at hun har det godt?
- Hvad er det, der gør hende glad?

9. opslag

- Hvorfor mon Silja og bamsen kommer ned i en taske?
- Hvem mødes foran statuen med løven?

Hvis børnene har været i Flensborg, så kender de måske Istedløven. Men den er ikke væsentlig for fortællingen her, så brug ikke tid på at fortælle om den, hvis den ikke er kendt i forvejen.

- Hvordan synes I, at de to piger ser ud? Mon de bliver gode venner?
- Hvorfor er der et hvidt flag med rødt kors på? Hvor mon de mødes?

Måske kender nogle af børnene Røde Kors. Ellers må du eventuelt fortælle dem lidt om, hvad det er, og hvorfor de to piger mødes lige der. Måske er der et loppemarked, hvor overskuddet går til flygtningebørn, måske samles der legetøj og andet ind til flygtningebørn? Måske har nogle af børnene deltaget i sådan et arrangement?

10. opslag

- Hvorfor mon pigerne trækker i dukken?
- Hvad kan der ske, når de gør sådan?

11. opslag

- Hvad gør de to piger?
- Hvorfor putter de dukkerne ned i strømperne?
- Hvem får Silja?
- Hvem for Lisa?

12. og sidste opslag

- Hvordan slutter fortællingen?
- Hvorfor mon de to piger giver hinanden et knus?
- Hvordan har Silja det?

Efter læsning af bogen

Pigen i bogen vælger at tage Silja med. Hvorfor mon hun tænker, at Silja er ”det allermest nødvendige”? Med inspiration fra bogen kan børnene efterfølgende overveje, hvad der er det allermest nødvendige i deres liv lige nu. Hvis de nu skulle flygte til et fremmed land og kun måtte medbringe det, de kunne have i en rygsæk. Hvad ville de så tage med? Og hvorfor?

Forældrene kan inddrages, og hjælpe med at tage billeder af ”det allermest nødvendige” derhjemme. De kan også pakke rygsækken derhjemme og tage den med på skolen. Eller de kan tegne, hvad der skal være i rygsækken. Det vigtigste er, at de hver især får mulighed for at vise de andre børn, hvad der er det allermest nødvendige for dem her og nu, og at de får lov at fortælle, hvorfor de valgt netop disse ting.

Er du til den mere kreative og lidt mere krævende aktivitet, så kan børnene lave deres egne Silja-dukker og prøve at gå rundt med dem i sokkerne. De kan også lave senge til dukkerne af små æsker.